

PRACOVNÉ VYUČOVANIE

Vyučovacia jazyk	Slovenský jazyk
Vzdelávacia oblasť	Človeka a svet práce
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelanie ISCED 1 – variant B
Predmet	Pracovné vyučovanie
Ročník	Siedmy
Časová dotácia	5 hodín týždenne 165 hodín ročne
Miesto realizácie	Trieda, EKO–učebňa, exteriér školy – prírodná záhrada, verejné priestranstvá v obci

1. Charakteristika učebného predmetu a jeho význam v obsahu vzdelávania

Vyučovacia predmet pracovné vyučovanie má významnú úlohu vo vzdelávaní žiakov s mentálnym postihnutím z hľadiska úspešného sociálneho začlenenia sa do spoločnosti, vytvárania sociálneho, pracovného a osobného uplatnenia sa, individuálneho rozvoja jeho osobnosti a z hľadiska vytvárania vzťahov k okolitému životu. Pracovné vyučovanie je dôležitým faktorom pri vytváraní samoobslužných a hygienických návykov, pri vytváraní a rozvoji poznávacích procesov, motorických a pracovných zručností a návykov. Osvojovanie si rôznych pracovných zručností vo vyšších ročníkoch je dôležitým činiteľom predprofesionálnej prípravy. Pracovné vyučovanie prispieva k uspokojovaniu osobných potrieb žiaka, k rozvoju jeho schopností, možností a zručností. V kooperácii s ostatnými predmetmi prispieva k rozvoju celej osobnosti žiaka, a tým sa stáva jeho život zmyslupnejším a nezávislejším. Obsah vyučovacieho predmetu sa realizuje v čo najväčšej miere v prirodzených podmienkach, v situáciách, v ktorých bude žiak danú činnosť v reálnom živote vykonávať. Obsah vyučovacieho predmetu pracovné vyučovanie je členený na jednotlivé zložky.

Sebaobslužné činnosti – žiaci nadobúdajú zručnosti v starostlivosti o hygienu tela a zovňajšku, osvojujú si stravovacie návyky a pravidlá stolovania.

Práce v domácnosti – žiaci si osvojujú základné pracovných návyky v domácnosti, zručností potrebné pri domácich prácach a udržiavanie poriadku. Súčasťou tejto zložky je aj šitie. Žiaci nadobúdajú zručnosti v základných technikách šitia a ručných prác. Súčasťou zložky sú aj práce v kuchyni. Žiaci si osvojujú základné znalosti o potravinách, a ako udržiavať poriadok a hygienu v kuchyni. Vo vyšších ročníkoch nadobúdajú žiaci zručnosti pri príprave jednoduchých nápojov a jedál.

Práce v dielni – žiaci si osvojujú schopnosť rozlišovať rozličné materiály, spoznávajú ich v praktickom živote, osvojujú si manuálne zručnosti s nimi a vytvárajú jednoduché výrobky. Aktivity sú zamerané na práce s drobným materiálom a papierom, montážne a demontážne práce. Vo vyšších ročníkoch je súčasťou tejto zložky aj práca s drevom.

Pestovateľské práce – žiaci sa učia rozpoznávať rôzne druhy ovocia a zeleniny, nadobúdajú základné pestovateľské zručnosti, osvojujú si starostlivosť o izbové rastliny.

Vzhľadom na to, že nie každá škola má školský pozemok, odporúčame práce na školskom pozemku nahradiť inou činnosťou, podľa podmienok školy.

2. Cieľ predmetu

- Osvojiť si správne pomenovanie nástrojov a stavebnicových častí,
- oboznámiť sa s obsluhou žehličky, ručného krájača chleba,
- oboznámiť sa s postupom ošetrenia drobného poranenia,
- osvojiť si ďalšie manuálne zručnosti pri práci s drevom,
- rozvíjať schopnosť účelne spracúvať materiál.

3. Obsah učebného predmetu

I. Sebaobslužné činnosti - 15 hodín

Precvičovanie samostatnosti pri osobnej hygiene: umývanie rúk, tváre, sprchovanie celého tela, čistenie zubov. Precvičovanie samostatnosti pri sebaobslužných činnostiach: obliekanie, vyzliekanie, ukladanie častí odevov a obuvi na určené miesto, používanie vreckovky, úprava účesu, používanie príboru a riadu pri stolovaní a ich odkladanie.

II. Práce v domácnosti - 65 hodín

Upratovanie, utieranie prachu z nábytku, zametanie a umývanie podlahy. Ustlanie postele, skladanie pyžama. Pranie a sušenie spodnej bielizne, vreckoviek. Oboznámenie sa s obsluhou žehličky, poučenie o bezpečnosti pri práci s elektrickým spotrebičom, žehlenie vreckoviek. Krájanie chleba ručným krájačom, nožom. Natieranie chleba, sendviča, vianočky, žemle - maslom, džemom, medom, nátierkou, paštétou. Krájanie a servírovanie zeleniny (rajčiny, papriky, uhorky, reďkovky).

Varenie: príprava čaju, mlieka, kakaa, bielej kávy. Vajíčko natvrdo a namätko. Príprava nátierky, obložených chlebičkov. Varenie polievok, zemiakov.

Šitie: prišívanie gombíka, patentky, háčka. Ošetrenie rany – odrenina, rezná rana, popáleniny.

III. Práce v dielni - 65 hodín

Práce s drobným materiálom

Zdokonaľovanie praktických činností s náročnejšími úlohami. Zaväzovanie mašle. Prepichovanie prírodnín a iných predmetov, navliekanie na niť. Výroba náhrdelníkov, náramkov; mozaiky a koláže z rozličných materiálov. Zvieratká z plodov. Zvyšovanie požiadaviek na presnosť práce.

Práce s papierom

Vystrihovanie papiera podľa predkreslenej línie. Obkresľovanie šablóny a vystrihovanie tvarov. Vystrihovanie ozdôb, skladačiek, pásových vystrihovačiek, výroba záložky. Výroba mozaiky z farebného papiera.

Práce s textilom

Navliekanie nite do ihly, uzlík. Prišívanie gombíka na textil. Strihanie textilu na koláž, jednoduchá koláž z rozličného materiálu. Jednoduchý steh.

Práce s drevom

Utvrdenie učiva: povrchová úprava dreva, zatĺkanie a vyťahovanie klincov. Stĺkanie a zlepovanie rôznych materiálov. Vŕtanie dier do dreva pomocou vrtákov. Spájanie dreva skrutkami. Práca so skrutkovačom. Poučenie o bezpečnosti pri práci s náradím.

Montážne a demontážne práce

Zostavovanie modelov z konštrukčných stavebníc. Demontáž modelov, ukladanie súčiastok do škatúl. Modely podľa stavebnicových predlôh. Osvojenie si názvov stavebnicových častí a nástrojov.

IV. Pestovateľské práce - 20 hodín

Ošetrovanie izbových rastlín. Príprava pôdy: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok. Siatie a sadenie zeleniny podľa miestnych podmienok. Pletie záhonov, prihnojovanie, zavlažovanie. Pestovanie trvaliek a starostlivosť o ne. Zber úrody a jej uskladnenie na zimu.

4. Metódy a formy práce

Nakoľko sú veľké rozdiely v úrovni rozvoja motoriky žiakov, vyučujúci to zohľadňuje pri výbere úloh v jednotlivých činnostiach. Ustavične opakujeme názvy pracovných nástrojov a učíme žiakov poznať ich funkciu. V praktických činnostiach oboznamujeme žiakov s vlastnosťami dreva a porovnávame ich s vlastnosťami papiera, kartónu a látky.

5. Prierezové témy

Prierezová téma	Tematický celok	Téma
Osobnostný a sociálny rozvoj	Práce v dielni	Zamerať sa na kombináciu rozličného materiálu, sledovať správny pomer veľkosti a ladenia farieb
		Opracovanie dreva rašpľou. Úprava povrchu dreva brúsnyim papierom
	Práce v domácnosti	Utieranie prachu, umývanie podlahy Umývanie, utieranie, odkladanie riadu
		Príprava čaju s použitím varnej kanvice na vodu
Sebaobslužné činnosti	Samostatné vykonávanie osobnej hygieny a sebaobslužných činností. Samostatné umývanie zubov, čistenie nechťov, úprava zovňajšku	
Ochrana života a zdravia	Sebaobslužné činnosti	Samostatné používanie príboru pri stolovaní
	Práce v domácnosti	Vešanie odevu na vešiak. Čistenie šatstva

		kefovaním, čistenie obuvi
		Príprava jednoduchého jedla: natrieť pečivo a vianočku maslom, džemom
		Servírovanie čajového pečiva
	Práce v dielni	Zdokonaľovanie praktických činností, ktoré si žiaci osvojili v predchádzajúcich ročníkoch
Environmentálna výchova	Sebaobslužné činnosti	Samostatné ukladanie osobných pomôcok do školskej aktovky, do hygienického vrecúška
	Práce v domácnosti	Varenie zemiakovej kaše. Príprava kakaa v mikrovlnnej rúre
	Práce v dielni	Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice: spájať súčiastky pomocou matíc
		Strihanie papiera, vystrihovanie podľa predkreslenej čiary. Skladanie, prekladanie, lepenie papiera, oblepovanie predmetov. Prepletanie farebných pásov
	Pestovateľské práce	Ošetrovanie izbových kvetín
Zber liečivých rastlín podľa miestnych podmienok		
Regionálna výchova a ľudová kultúra	Práce v domácnosti	Samostatnosť pri odkladaní odevu a obuvi na určené miesto
		Základná obsluha bežných domácich audio a video zariadení (zapnúť/vypnúť, zvýšiť/znížiť hlasitosť zvuku)
		Zdokonaľovanie sa v stolovaní bez pomoci: plytký a hlboký tanier, príbor, pohár, servítka
		Natrieť chlieb nátiarkou a ozdobiť pokrájanou uhorkou, rajčinou
		Umývanie, čistenie a krájanie ovocia a zeleniny
	Práce v dielni	Zostavovanie jednoduchých modelov z konštrukčnej stavebnice: spájať súčiastky pomocou skrutiek
		Prepichovanie papiera rôznej kvality a navliekanie na niť. Splietanie bužírky, špagátu, vlny
Mediálna výchova	Práce v domácnosti	Zamykanie a odomykanie dvier kľúčom, používanie visiaceho zámku
		Navliekanie nite do hrubej ihly, urobiť uzlík
	Práce v dielni	Oboznámenie sa s jednotlivými súčasťami stavebnice a s predlohami
		Navliekanie korálok podľa vzoru. Viazanie uzla a mašličky
		Použitie dierkovača, zošívачky. Rozkladanie a skladanie škatúľ. Balenie balíka. Prepichovať hrubou ihlou so zdvojenou niťou kartón s narysovanými priamkami a bodmi, jednoduchý steh
Práce v dielni	Skladanie puzzle a mozaiky	

		Prípravné práce na šitie: preťahovanie bužírky na cvičných drevených (plastových) doskách
		Zatlkanie a vyťahovanie klincov. Opracovanie dreva pilníkom
	Pestovateľské práce	Príprava pôdy pred siatím: rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok
		Siatie do riadkov a jamiek: hrach, reďkovka, fazuľa

6. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- odborné publikácie k daným témam
- encyklopédie
- webové stránky
- materiálno-technické a didaktické prostriedky
- pomôcky k jednotlivým vyučovacím jednotkám

7. Hodnotenie predmetu

Na hodnotenie predmetu vychádzame s Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie žiakov špeciálnej školy. Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Snaha každého učiteľa 7. ročníka je pozitívne hodnotiť. V danom predmete sú žiaci priebežne klasifikovaní. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka. Na konci každého klasifikačného obdobia sú žiaci na vysvedčení hodnotení slovné.